

Wyrok z dnia 12 listopada 2003 r.

I PK 524/02

Zgłoszenie w ciągu siedmiu dni od przywrócenia do pracy gotowości niezwłocznego jej podjęcia może być dokonane przez każde zachowanie pracownika, objawiające w dostateczny sposób jego zamiar kontynuowania reaktywowanego stosunku pracy, w szczególności przez faktyczne podjęcie i wykonywanie pracy na stanowisku, na które został przywrócony wyrokiem sądu.

Przewodniczący SSN Herbert Szurgacz, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 listopada 2003 r. sprawy z powództwa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego [...] w K. przeciwko Tadeuszowi N. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, na skutek kasacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 14 maja 2002 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienił wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty - Sądu Pracy w Krakowie z dnia 10 lipca 2001 r. [...], w części pozbawiającej wykonalności tytuł wykonawczy - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 414/98 (punkt I) i powództwo oddalił;

zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 250 (dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie-Sąd Pracy wyrokiem z dnia 10 lipca 2001 r. [...] z powództwa Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego [...] w K. przeciwko pozwanemu Tadeuszowi N., pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1999 r., I PKN 414/98, w zakresie, w jakim pozwany został przywrócony do pracy na poprzednich warunkach oraz oddalił powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w części

dotyczącej wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie z dnia 11 grudnia 1997 r. [...], co dotyczyło zasądzenia na rzecz pozwanego pracownika odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie warunków pracy.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany został zatrudniony u strony powodowej po wygraniu konkursu na stanowisko ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony sześciu lat od 16 grudnia 1996 r. do 15 grudnia 2002 r. W maju 1997 r. pozwanemu wypowiedziano warunki umowy o pracę, proponując po upływie okresu wypowiedzenia stanowisko pełniącego obowiązki ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego, z zachowaniem dotychczasowych warunków wynagrodzenia. Pozwany nie odmówił przyjęcia nowych warunków (unikając w ten sposób rozwiązania umowy o pracę), jednakże zakwestionował decyzję pracodawcy, powołując się na wygranie konkursu na stanowisko ordynatora oraz na zatrudnienie na czas określony sześciu lat. Postępowanie w sprawie odwołania od wypowiedzenia zmieniającego zakończyło się wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 414/98 (OSNAPIUS 1999 nr 24, poz. 779). Mocą tego wyroku pozwany został przywrócony do pracy „na poprzednich warunkach”. Ponadto - w wyniku niezaskarżenia apelacją przez stronę powodową - uprawomocnił się wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 11 grudnia 1997 r. w części zasądzającej na rzecz pozwanego odszkodowanie w kwocie 6.842,82 zł za niezgodne z prawem wypowiedzenie warunków pracy. Pozwany dopiero w piśmie swojego pełnomocnika z 24 stycznia 1999 r. zgłosił gotowość niezwłocznego podjęcia pracy zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że zarządzeniem organu założycielskiego - Wojewody K. z 25 czerwca 1998 r. dokonano zmiany statutu Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego [...] w K. - w wyniku reorganizacji nastąpił podział dotychczasowego Oddziału Urazowo-Ortopedycznego (którego ordynatorem był pozwany) na dwa mniejsze Oddziały: Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki oraz Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Neurochirurgii. Sejmik Województwa M. uchwałą z 28 czerwca 1999 r. zatwierdził nowy statut Szpitala, uwzględniający opisane zmiany. Po wydaniu przez Sąd Najwyższy wyroku przywracającego pozwanego do pracy „na poprzednich warunkach” strona powodowa zaproponowała pozwanemu, pismem z 19 listopada 1998 r., stanowisko ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycz-

nej i Chirurgii Ręki, ale spotkało się to z jego stanowczą odmową. Zaproponowane stanowisko było stanowiskiem kierowniczym i równorzędnym w stosunku do poprzednio zajmowanego przez pozwanego, który nadal miał być ordynatorem oddziału, z takim samym wynagrodzeniem jak przed dokonaniem wypowiedzenia zmieniającego. Od chwili zatrudnienia u strony powodowej pozwany nieprzerwanie pracował: najpierw na stanowisku ordynatora, od 1 czerwca 1997 r. na stanowisku p.o. ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego, a po zmianach organizacyjnych i podzieleniu tego Oddziału - na stanowisku p.o. ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że żądanie strony powodowej zasługuje na uwzględnienie. W ocenie Sądu, zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. uzasadniające pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., nastąpiło bowiem zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie strony powodowej wygasło. Tym zdarzeniem było - w ocenie Sądu - uchybienie przez pozwanego terminowi z art. 48 § 1 k.p., zgodnie z którym pracodawca może odmówić ponownego zatrudnienia pracownika, jeżeli w ciągu siedmiu dni od przywrócenia do pracy nie zgłosił on gotowości niezwłocznego jej podjęcia. Według poglądu Sądu Rejonowego, termin ten dla pozwanego biegł od 6 listopada 1998 r. (rozpoczął się dzień po ogłoszeniu wyroku przez Sąd Najwyższy) i upłynął 12 listopada 1998 r. Gotowość do pracy została zgłoszona przez pozwanego dopiero pismem jego pełnomocnika z 24 stycznia 1999 r. Uzasadnia to przyjęcie, że zobowiązanie strony powodowej do zatrudnienia pozwanego wygasło.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy w Krakowie wyrokiem z dnia 14 maja 2002 r. [...] oddalił apelację pozwanego od powyższego wyroku Sądu Rejonowego. Sąd Okręgowy uznał rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego za prawidłowe, chociaż nie podzielił w pełni stanowiska zawartego w uzasadnieniu jego wyroku. Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., dłużnik może w toku procesu żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo ograniczenia jego wykonalności, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Pracodawca może odmówić ponownego zatrudnienia pracownika, jeżeli w ciągu siedmiu dni od przywrócenia do pracy nie zgłosił on gotowości niezwłocznego jej podjęcia, chyba że przekroczenie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika (art. 48 § 1

k.p.). Sąd Okręgowy podzielił ustalenie Sądu Rejonowego, iż pozwany w terminie siedmiu dni od ogłoszenia wyroku Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. (przywracającego go do pracy "na poprzednich warunkach") nie zgłosił skutecznie gotowości niezwłocznego podjęcia pracy. Oznacza to, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie wygasło - jak błędnie przyjął Sąd Rejonowy - ale nie może być egzekwowane. Sąd Okręgowy uznał, wbrew twierdzeniom wnoszącego apelację, iż fakt, że pozwany świadczył nieprzerwanie pracę, nie oznacza, że został spełniony przez niego warunek, o którym mowa w art. 48 § 1 k.p. Sąd Okręgowy zauważył, że pozwany po wypowiedzeniu zmieniającym z maja 1997 r. pełnił obowiązki ordynatora (p.o. ordynatora) Oddziału Urazowo-Ortopedycznego, zaś po podziale tego Oddziału (co nastąpiło w czerwcu 1998 r.) zajmował stanowisko p.o. ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki. Nie oznacza to, zdaniem Sądu, że pozwany zgłosił gotowość niezwłocznego podjęcia pracy na stanowisku, jakie zajmował przed majem 1997 r. Po raz pierwszy taką gotowość wyraził jednoznacznie wobec pracodawcy dopiero w piśmie z 24 stycznia 1999 r. W istocie, to pracodawca pismem z 19 listopada 1998 r. poinformował pozwanego, iż przywraca go na okres do 15 grudnia 2002 r. na stanowisko ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki, ale pozwany odmówił przyjęcia powyższych warunków, o czym świadczy treść adnotacji dokonanej przez niego własnoręcznie na tym piśmie. Sąd Okręgowy powołał się na wyrok z dnia 3 czerwca 1998 r., I PKN 161/98 (OSNAPiUS 1999 nr 11, poz. 365), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że zgłoszenie w ciągu siedmiu dni od przywrócenia do pracy gotowości niezwłocznego jej podjęcia może być wobec pracodawcy dokonane przez każde zachowanie pracownika, objawiające w dostateczny sposób jego zamiar kontynuacji reaktywowanego stosunku pracy. Pracownik musi więc wyrazić zamiar (wolę) realizowania reaktywowanego stosunku pracy. W ocenie Sądu Okręgowego fakt, iż pozwany świadczył nieprzerwanie pracę na rzecz pracodawcy, ale w zmienionych warunkach, nie oznacza, że objawił on wolę realizowania reaktywowanego stosunku pracy, ponieważ dla niego znaczyło to ponowne objęcie stanowiska ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego (jakie zajmował do maja 1997 r.).

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości kasacją pełnomocnik pozwanego. Jako podstawę kasacji wskazał: 1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 48 § 1 k.p. w następstwie przyjęcia, iż wynikające z wyroku Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. przywracającego pozwa-

nego do pracy na poprzednich warunkach uprawnienie pozwanego do podjęcia takiej pracy oraz odpowiadający temu uprawnieniu obowiązek strony powodowej polegający na dopuszczeniu go do niej wygaśł wobec niezłożenia przez pozwanego w ustawowym siedmiodniowym terminie oświadczenia o „gotowości niezwłocznego podjęcia pracy”, chociaż niesporne jest, że pozwany faktycznie i bez jakichkolwiek przerw świadczył pracę na stanowisku ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki zarówno w toku trwania procesu zakończony wyrokiem Sądu Najwyższego, jak i po jego zakończeniu i stan taki trwa nieprzerwanie nadal, co samo w sobie jest czymś więcej niż wymaganym przez art. 48 § 1 k.p. „zgłoszeniem gotowości niezwłocznego podjęcia pracy” i czyniło zbędnym składanie w tej materii jakichkolwiek dodatkowych oświadczeń ze strony pozwanego, koniecznych dla zachowania prawa stwierdzonego wyrokiem Sądu Najwyższego; 2) naruszenie prawa procesowego przez błędną wykładnię art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 48 § 1 k.p. w wyniku uznania, iż rzeczywiste, nieprzerwane świadczenie pracy nie spełnia wymogu „zgłoszenia gotowości niezwłocznego podjęcia pracy”, zaś bezsporny fakt niezmienności tego stanu rzeczy w stosunku do sytuacji istniejącej przed wydaniem wyroku Sądu Najwyższego wyklucza uznanie takiego zachowania za nowe „zdarzenie”, zaistniałe po powstaniu tytułu wykonawczego.

Wskazując na powyższe podstawy kasacyjne, pełnomocnik pozwanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie przez uwzględnienie apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 10 lipca 2001 r. i oddalenie powództwa lub o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Skarżący podniósł, iż zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, a mianowicie art. 48 § 1 k.p., za takie bowiem należy uznać orzeczenie oparte na założeniu, że rzeczywiste, nieprzerwane świadczenie przez pracownika przywróconego do pracy, za zgodą pracodawcy, takiej samej pracy jak poprzednio wykonywana, przy jednoczesnej (zwalczanej przez tegoż pracownika w innym, odrębnym postępowaniu) likwidacji przez pracodawcę stanowiska, na które pracownik został przywrócony, i odmowie przyjęcia przez niego oferowanego przez pracodawcę innego stanowiska, nie stanowi wystarczającego i prawnie skutecznego „oświadczenia o gotowości niezwłocznego podjęcia pracy”. Ponadto skarżący podniósł, że jeżeli prezentowanego przez Sady poglądu prawnego i opartego na nim orzeczenia nie uzna się

za rażąco naruszające prawo, to będzie to oznaczało, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, dotyczące kwestii, czy rzeczywiste świadczenie takiej samej pracy, ale nie w ramach poprzedniego stosunku pracy (tj. zatrudnienia na tym samym stanowisku), uzasadnia logiczną wykładnię i powszechnie w jej ramach akceptowane schematy argumentacji prawniczej, zgodnie z którymi rzeczywiste świadczenie pracy jest czymś więcej, niż tylko „oświadczeniem o gotowości jej niezwłocznego podjęcia”, a tym samym czyni zbędnym składanie odrębnego oświadczenia o takiej właśnie treści, jak to przewiduje art. 48 § 1 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Uzasadniony jest zarzut naruszenia art. 48 § 1 k.p. Warunkiem przywrócenia do pracy jest zgłoszenie przez pracownika gotowości do jej świadczenia w terminie siedmiu dni od uzyskania stosownego orzeczenia - w konkretnej sytuacji od ogłoszenia przez sąd prawomocnego lub natychmiast wykonalnego wyroku przywracającego do pracy. Dopiero owo zgłoszenie gotowości do pracy pozwala na restytucję rozwiązanego wcześniej stosunku pracy. Zgłoszenie gotowości do pracy nie jest tożsame z podjęciem tej pracy. Jeżeli jednak pracownik pracę tę faktycznie podejmuje - i jest dopuszczany przez pracodawcę do jej wykonywania - to trudno nie uznać, że doszło do zgłoszenia gotowości do pracy. Zgłoszenie w ciągu siedmiu dni od przywrócenia do pracy gotowości niezwłocznego jej podjęcia może być wobec pracodawcy dokonane przez każde zachowanie pracownika objawiające w dostateczny sposób jego zamiar kontynuowania reaktywowanego stosunku pracy. Tym zachowaniem może być także faktyczne podjęcie i wykonywanie pracy.

W rozpoznawanej sprawie niesporne było, że pozwany zarówno przed powstaniem tytułu egzekucyjnego (czyli przed ogłoszeniem przez Sąd Najwyższy wyroku z 5 listopada 1998 r., I PKN 414/98), jak i po jego powstaniu, pracował nieprzerwanie na tym samym stanowisku - p.o. ordynatora nowo powstałego, utworzonego jeszcze przed wydaniem wyroku przywracającego go do pracy, Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki - jedynym, na jakim strona powodowa po przekształceniach organizacyjnych, polegających na podziale Oddziału Urazowo-Ortopedycznego na dwa mniejsze Oddziały: Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki oraz Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Neurochirurgii, umożliwiła mu świadczenie pracy. Z ustaleń dokonanych przez Sądy obu instancji nie wynika przy

tym, aby pozwany kiedykolwiek ubiegał się o zatrudnienie go na stanowisku ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Neurochirurgii.

Przy tego rodzaju ustaleniach faktycznych dotyczących nieprzerwanego świadczenia pracy przez pozwanego na stanowisku kierującego Oddziałem Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki nietrafne jest stanowisko Sądu drugiej instancji, że pozwany uchybił obowiązkowi niezwłocznego zgłoszenia gotowości do pracy po wyroku przywracającym go do pracy „na poprzednich warunkach”. Zgłoszenie gotowości niezwłocznego podjęcia pracy nie oznacza jej świadczenia; gotowość podjęcia pracy oznacza przejaw woli jej świadczenia w przyszłości. Tymczasem pozwany jednoznacznie demonstrował swoją gotowość świadczenia pracy przez jej wykonywanie. Nietrafne jest zatem stanowisko Sądów obu instancji, według którego bezsporny fakt nieprzerwanego świadczenia pracy przez pozwanego, tyle że w zmienionych warunkach - bo na stanowisku pełniącego obowiązki ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki (ponieważ tylko taki Oddział istniał po ogłoszeniu wyroku z 5 listopada 1998 r.), a nie na stanowisku ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego (który przestał istnieć wcześniej, w wyniku dokonanych przekształceń organizacyjnych strony powodowej), nie może być potraktowany jako objawienie woli realizowania reaktywowanego stosunku pracy.

W ustalonych okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy należało dojść do wniosku, że pozwany w sposób oczywisty zgłaszał gotowość niezwłocznego podjęcia pracy na stanowisku, na które został przywrócony wyrokiem Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., a zatem nie można twierdzić, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie do zatrudnienia pozwanego nie może być egzekwowane ze względu na przekroczenie terminu z art. 48 § 1 k.p.

Istotą sprawy - pominiętą prawie całkowicie w rozważaniach Sądów obu instancji - było bowiem to, na jakie stanowisko pozwany został przywrócony do pracy wyrokiem Sądu Najwyższego, stanowiącym tytuł wykonawczy, którego pozbawienia wykonalności domagała się strona powodowa. Wypowiedzenie zmieniające dotyczyło przeniesienia pozwanego ze stanowiska ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego na stanowisko pełniącego obowiązki ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego z zachowaniem pozostałych warunków pracy i wynagrodzenia. Z treści sentencji wyroku Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. wynika, że pozwany został przywrócony do pracy „na poprzednich warunkach”. Niewątpliwie oznaczało to

przywrócenie ze stanowiska pełniącego obowiązki ordynatora na stanowisko ordynatora. Z pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I PKN 414/98 nie wynika natomiast jednoznacznie, czy przywrócenie na stanowisko ordynatora dotyczyło Oddziału Urazowo-Ortopedycznego (który w tym czasie już nie istniał), czy też Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki (którym pozwany kierował po przekształceniach organizacyjnych strony powodowej i utworzeniu dwóch nowych Oddziałów w miejsce dotychczasowego Oddziału Urazowo-Ortopedycznego). Zagadnieniem tym Sąd Najwyższy się nie zajmował, ponieważ nie było ono przedmiotem zarzutów kasacji w tamtej sprawie.

Same strony nie były zgodne co do tego, na jakie stanowisko pozwany został przywrócony wyrokiem Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r.

Strona powodowa uznała, że przywrócenie do pracy „na poprzednich warunkach” dotyczy stanowiska ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki, czemu dała wyraz w piśmie dyrektora Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego [...] w K. z 19 listopada 1998 r. skierowanym do pozwanego, w którym stwierdzono, między innymi, że „zgodnie z prawomocnym wyrokiem Sądu Najwyższego (...) przywracam Pana na okres do 15 grudnia 2002 r. na stanowisko ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki, który przejął zadania Oddziału Urazowo-Ortopedycznego. (...) Sąd Najwyższy w swoim ustnym uzasadnieniu stwierdził, że dokonane zmiany organizacyjne Oddziału Urazowo-Ortopedycznego nie stoją na przeszkodzie przywrócenia Pana do pracy na stanowisku ordynatora Oddziału, który (...) przejął zadania zreorganizowanego Oddziału, gdyż w przeciwnym przypadku Pana kasacja stałaby się bezprzedmiotowa i jako taka musiałaby być oddalona.”.

Z kolei pozwany uważał, że wyrok Sądu Najwyższego przywracający go do pracy „na poprzednich warunkach” oznacza przywrócenie do pracy na stanowisku ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego (sprzed podziału). Wykonanie w taki sposób rozumianego tytułu wykonawczego musiałoby oznaczać ponowne dokonanie u strony powodowej przekształceń organizacyjnych, tym razem w kierunku odwrotnym do tych przeprowadzonych zarządzeniem Wojewody K. z 25 czerwca 1998 r., a mianowicie wymagałoby ponownego scalenia dwóch oddzielnych Oddziałów: Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki oraz Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Neurochirurgii w jeden Oddział Urazowo-Ortopedyczny w celu powierzenia jego kierownictwa pozwanemu. Wykonania wyroku Sądu Najwyższego przywracającego go

do pracy w taki właśnie sposób domagał się pozwany nie tylko w piśmie swojego pełnomocnika z 24 stycznia 1999 r. skierowanym do dyrektora powodowego Szpitala, ale także we wniosku o wszczęcie egzekucji sądowej celem przymuszenia pracodawcy do wykonania wyroku przywracającego go do pracy „na poprzednich warunkach”. Pozwany twierdził przy tym, że „wykonanie wyroku Sądu Najwyższego zgodnie z jego brzmieniem i celem oznacza nie tylko przywrócenie więzi prawnej między stronami (czyli odtworzenie stosunku pracy), ale i treści tego stosunku, na który składają się także warunki świadczenia pracy. Przywrócenie ich wymaga zatem anulowania dokonanego podziału.” Pozwany zwrócił się do dyrektora strony powodowej „o podjęcie określonych ustawą kroków prawnych zmierzających do zmiany odpowiednich postanowień statutu Szpitala w taki sposób, aby usunięte zostały następstwa podziału Oddziału Urazowo-Ortopedycznego na dwie odrębne jednostki organizacyjne i tym samym umożliwienie mu świadczenia pracy na poprzednich warunkach.”.

Dylemat, na jakie stanowisko został przywrócony pozwany wyrokiem Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r. w sprawie I PKN 414/98, inaczej mówiąc, na czym miało polegać prawidłowe i zgodne z prawem wykonanie przez stronę powodową wyroku przywracającego pozwanego do pracy „na poprzednich warunkach”, musi być rozstrzygnięty z uwzględnieniem następujących okoliczności.

W toku postępowania sądowego o przywrócenie pozwanego do pracy na poprzednich warunkach doszło do istotnych zmian organizacyjnych w strukturze strony powodowej. Zmiany te wynikały z zarządzenia organu założycielskiego - Wojewody Krakowskiego z 25 czerwca 1998 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w statucie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego [...] w K. W wyniku reorganizacji nastąpił podział dotychczasowego Oddziału Urazowo-Ortopedycznego (którego ordynatorem był pozwany) na dwa mniejsze Oddziały: Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki oraz Chirurgii Urazowo- Ortopedycznej i Neurochirurgii. Sejmik Województwa M. uchwałą z 28 czerwca 1999 r. zatwierdził nowy statut Szpitala, uwzględniający opisane zmiany. Biorący udział w reorganizacji Szpitala organ administracji publicznej - Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej, a także Małopolska Regionalna Kasa Chorych w Krakowie, wypowiadając się w sprawie ewentualnego powrotu do struktury organizacyjnej powodowego Szpitala sprzed dokonanych zmian, zajęły jednoznaczne negatywne stanowisko w tej kwestii, twierdząc, że nie widzą żadnych możliwości ponownej zmiany struktury Szpitala, al-

bowiem zaburzyłoby to organizację służby zdrowia na szczeblu wojewódzkim. Ponadto, zmiana taka nie leżałaby w interesie Szpitala jako pracodawcy, na którym nie ciąży obowiązek stabilizowania struktury organizacyjnej w czasie trwania procesu o przywrócenie do pracy, a przywrócenie pozwanego do pracy „na poprzednich warunkach” z całą pewnością nie może zawierać nakazu zmiany struktury organizacyjnej Szpitala jako jedynej możliwości wykonania prawomocnego wyroku sądowego w sprawie pracowniczej. Jak z tego wynika, ponowna zmiana struktury organizacyjnej Szpitala nie leżała w gestii strony powodowej, a organy administracji publicznej decydujące o takiej zmianie nie były skłonne jej dokonać.

Kwestia zasadności lub celowości zmian w strukturze organizacyjnej pracodawcy uchyla się spod kontroli sądu w sprawie z zakresu prawa pracy.

Zgodnie z art. 36 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.), przekształcenie publicznego zakładu opieki zdrowotnej następuje w drodze zarządzenia właściwego organu administracji rządowej (w rozpoznawanej sprawie Wojewody Krakowskiego z 25 czerwca 1998 r.) albo w drodze uchwały właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego (w rozpoznawanej sprawie Sejmiku Województwa M. z 28 czerwca 1999 r.). Celowość tego przekształcenia nie podlega kontroli sądu pracy w sprawie z zakresu prawa pracy dotyczącej przywrócenia pracownika do pracy „na poprzednich warunkach” albo wykonania wyroku przywracającego do pracy. Oznacza to, że w sprawie z zakresu prawa pracy należało przyjąć, że organ założycielski Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego [...] w K., pracodawcy pozwanego, miał prawo dokonania zmian w strukturze organizacyjnej zakładu pracy, które uwzględniały nie tylko interes pracowników (w tym interes pozwanego wynikający z zajmowania prestiżowego stanowiska ordynatora dużego Oddziału Urazowo-Ortopedycznego), ale także - a może przede wszystkim - interes publiczny (w tym interes pacjentów). Dlatego zmian w strukturze organizacyjnej powodowego Szpitala dokonanych w toku postępowania o przywrócenie pozwanego do pracy nie można było w niniejszym postępowaniu sądowym (ze względu na jego przedmiot i zakres) ani kontrolować, ani krytykować, ani kontestować.

Jeszcze na początku lat 90-tych Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że pracownik przywrócony do pracy na poprzednich warunkach ma prawo domagać się zatrudnienia na tym samym stanowisku pracy, jakie zajmował uprzednio, nie wystarcza zatem zapewnienie mu pracy na stanowisku równorzędnym (por. wyrok z dnia 2 grudnia

1992 r., I PRN 55/92, OSNCP 1993 nr 9, poz. 163, z glosami B. Wagner w OSP 1994 nr 1, poz. 15 i M. Gersdorf w Przeglądzie Sądowym 1993 nr 6, s. 97). W ustabilizowanej gospodarce oderwanej od praw wolnego rynku, w warunkach, w których rzadko dochodziło do przekształceń organizacyjnych działających na rynku podmiotów zatrudniających pracowników, możliwe było zaakceptowanie takiego stanowiska. Od początku lat 90-tych w orzecznictwie Sądu Najwyższego da się jednak zauważyć ewolucję poglądów, wynikającą z uwzględniania w większym stopniu samorządności i swobody jednostek organizacyjnych (zwłaszcza tych prowadzących działalność gospodarczą) w tworzeniu swojej struktury organizacyjnej. Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej (art. 20 Konstytucji RP) zakłada swobodę tworzenia, przekształcania i likwidacji podmiotów prowadzących taką działalność. Pewne zasady gospodarki wolnorynkowej nie ominęły również publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Z tych przyczyn należało przyjąć, że w zmienionych warunkach ekonomicznych przywrócenie do pracy „na poprzednich warunkach” nie musi oznaczać przywrócenia na to samo stanowisko. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1997 r., I PKN 326/97 (OSNAPiUS 1998 nr 15, poz. 454), przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach oznacza, że pracodawca jest obowiązany zatrudnić pracownika na takim samym (a więc nie tym samym) stanowisku, jakie zajmował on poprzednio, zapewnić mu możliwość wykonywania takiej samej (a więc nie tej samej) pracy, za wynagrodzeniem zgodnym z obowiązującym u tego pracodawcy regulaminem lub taryfikatorem wynagrodzeń. Odniesienie przedstawionego poglądu do stanu faktycznego rozpoznawanej sprawy oznacza, że pozwany - zajmujący przed wypowiedzeniem zmieniającym stanowisko ordynatora Oddziału Urazowo-Ortopedycznego - powinien być zostać przywrócony do pracy po wyroku Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., w sprawie I PKN 414/98, na stanowisko ordynatora porównywalnego oddziału z zachowaniem wynagrodzenia odpowiadającego temu stanowisku w powodowym Szpitalu. Ponieważ Oddział Urazowo-Ortopedyczny w tamtym czasie już nie istniał, przywrócenie pozwanego na stanowisko ordynatora tego Oddziału było niemożliwe; w grę wchodziło jedynie porównywalne stanowisko ordynatora jednego z dwóch Oddziałów, które powstały w wyniku podziału, a mianowicie Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki albo Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Neurochirurgii. Pozwanemu zaproponowano stanowisko ordynatora Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki, co odpowia-

dało przywróceniu do pracy „na poprzednich warunkach”. Było to w dalszym ciągu stanowisko kierownicze, porównywalne ze stanowiskiem zajmowanym przez pozwanego przed wypowiedzeniem warunków pracy (choć oczywiście nie to samo stanowisko), wiążące się z zachowaniem wynagrodzenia odpowiadającego pełnionej funkcji ordynatora oddziału szpitalnego.

Z powyższych względów należało przyjąć, że wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., w sprawie I PKN 414/98, przywracający pozwanego do pracy „na poprzednich warunkach” oznaczać mógł jedynie - w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy - przywrócenie na stanowisko ordynatora oddziału, przy czym mogło chodzić jedynie o przywrócenie na stanowisko ordynatora rzeczywiście i faktycznie istniejącego wówczas oddziału (np. Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej i Chirurgii Ręki), a nie na stanowisko ordynatora oddziału już nieistniejącego (zlikwidowanego wcześniej w następstwie podziału Oddziału Urazowo-Ortopedycznego). Nie można jednocześnie zakładać, że byłoby możliwe nakazanie przez sąd pracy (nie wiadomo przy tym, w jaki sposób i w jakim trybie) powodowemu Szpitalowi dokonania zmian organizacyjnych jego wewnętrznej struktury, polegających na ponownym połączeniu dwóch mniejszych oddziałów szpitalnych utworzonych w wyniku podziału większego oddziału, którego pozwany był ordynatorem przed dokonaniem wypowiedzenia zmieniającego.

Mając na uwadze, że zaskarżony wyrok narusza art. 48 § 1 k.p., Sąd Najwyższy uwzględnił kasację i na podstawie art. 393¹⁵ KPC zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu pierwszej instancji i oddalił powództwo.

=====